

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0426U000242

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-10-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гросул Олександр Володимирович

2. O. V. Hrosul

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-4409-626X

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 08.00.04

Назва наукової спеціальності: Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 30-10-2026

Спеціальність за освітою: Технологія машинобудування

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 44.887.01

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 00467199

Місцезнаходження: Харків, Харківський р-н., 62404, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.75

Тема дисертації:

1. Механізми вертикальної інтеграції суб'єктів аграрного бізнесу
2. Mechanisms of Vertical Integration of Agribusiness Entities

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена обґрунтуванню теоретичних, методичних та прикладних засад побудови та функціонування механізмів вертикальної інтеграції суб'єктів аграрного бізнесу. Уточнено теоретичну сутність та зміст категорії «вертикальна інтеграція суб'єктів аграрного бізнесу», визначено її характерні ознаки, передумови та функціональне призначення. Систематизована типологія вертикально-інтегрованих структур в аграрному бізнесі з урахуванням форм власності, характеру взаємодії, рівня централізації управління та ступеня інтеграції учасників. Обґрунтовано організаційно-економічний механізм стратегічного управління розвитком вертикально-інтегрованих суб'єктів аграрного бізнесу. Удосконалено методичний підхід до визначення цільового та нормативного рівнів ефективності функціонування вертикально інтегрованих структур аграрного бізнесу. Сформовано систему моніторингу та комплексного оцінювання трансакційних витрат у вертикально інтегрованих і кластерних формах взаємодії суб'єктів аграрного бізнесу із застосуванням кваліметричного інструментарію. Розвинуто маркетинговий інструментарій

функціонування вертикально-інтегрованих аграрних структур на засадах маркетингу взаємодії, узгодження інтересів учасників та формування спільної ринкової стратегії. Розроблено структурно-функціональну модель формування та функціонування агропродовольчого кластера як форми координації інтеграційної взаємодії суб'єктів аграрного бізнесу. Обґрунтовано напрями розвитку інституційного інструментарію регулювання процесів вертикальної інтеграції суб'єктів аграрного бізнесу з урахуванням трансформацій ринкового середовища та сучасних викликів їх функціонуванню. Обґрунтовано концептуальні засади формування механізму стратегічного управління розвитком вертикально-інтегрованих структур аграрного бізнесу, який передбачає узгодження стратегічних цілей, економічних інтересів і функціональних завдань учасників інтеграції, формування збалансованої системи їх взаємодії та показників розвитку, розмежування координаційних повноважень керуючого центру й операційної самостійності окремих учасників, що створює передумови для підвищення адаптивності, керованості та результативності інтегрованої системи. Удосконалено кваліметричний підхід до моніторингу та оцінювання трансакційних витрат у межах вертикально-інтегрованих і кластерних структур аграрного бізнесу, який ґрунтується на поєднанні кількісних економічних показників та експертного оцінювання трудомісткості й складності трансакцій, що дозволяє інтегрувати оцінювання трансакційних витрат у загальну систему управління взаємодією учасників інтегрованої структури. Розвинуто понятійно-категоріальний апарат досліджень процесів економічної інтеграції шляхом уточнення змісту поняття «вертикальна інтеграція суб'єктів аграрного бізнесу», під яким запропоновано розуміти процес формування стійких організаційно-економічних, контрактних та управлінських зв'язків між суб'єктами, що функціонують на послідовних стадіях агропродовольчого ланцюга створення вартості, з метою координації ресурсних потоків, узгодження економічних інтересів, зниження трансакційних витрат і отримання синергетичного ефекту. Окреслено типологію вертикально-інтегрованих структур аграрного бізнесу на основі систематизації форм і способів інтеграції за критеріями напряду інтеграції, рівня організаційної та майнової консолідації, характеру договірних відносин, ступеня централізації управління, просторового охоплення та глибини включення учасників до єдиного ланцюга створення доданої вартості.

2. The dissertation is devoted to the substantiation of the theoretical, methodical and applied foundations of the construction and functioning of the mechanisms of vertical integration of agrarian business entities. The theoretical essence and content of the category "vertical integration of agrarian business entities" have been clarified, its characteristic features, prerequisites and functional purpose have been determined. A systematized typology of vertically integrated structures in agrarian business, taking into account forms of ownership, the nature of interaction, the level of centralization of management and the degree of integration of participants. the organizational and economic mechanism of strategic management of the development of vertically integrated agrarian business entities is substantiated. The methodical approach to determining the target and normative levels of the efficiency of the functioning of vertically integrated structures of agrarian business has been improved. A system of monitoring and comprehensive assessment of transaction costs in vertically integrated and cluster forms of interaction of agrarian business subjects using qualitative tools has been formed. The marketing toolkit for the functioning of vertically integrated agricultural structures has been developed on the basis of interaction marketing, coordination of the interests of participants and the formation of a common market strategy. A structural and functional model of the formation and functioning of an agro-food cluster as a form of coordination of integration interaction of agrarian business subjects has been developed. The directions for the development of the institutional toolkit for regulating the processes of vertical integration of agrarian business entities are substantiated, taking into account the transformations of the market environment and modern challenges to their functioning. The conceptual principles of the formation of the mechanism of strategic management of the development of vertically integrated structures of agrarian business are substantiated, which provides for the coordination of strategic goals, economic interests and functional tasks of the integration participants, the formation of a balanced system of their interaction and development indicators, the demarcation of the coordination powers of the control center and the operational independence of individual participants, which creates prerequisites for increasing the adaptability, manageability and effectiveness of the integrated

system. A qualitative approach to the monitoring and evaluation of transaction costs within vertically integrated and cluster structures of agrarian business has been improved, which is based on a combination of quantitative economic indicators and expert assessment of the labor intensity and complexity of transactions, which allows integrating the evaluation of transaction costs into the general system of managing the interaction of the participants of the integrated structure. A conceptual-categorical apparatus for researching the processes of economic integration has been developed by clarifying the meaning of the concept of "vertical integration of agrarian business entities", under which it is proposed to understand the process of forming stable organizational-economic, contractual and managerial relations between entities operating at successive stages of the agri-food value chain, with the aim of coordinating resource flows, harmonizing economic interests, reducing transaction costs and obtaining synergistic effect. The typology of vertically integrated agrarian business structures is outlined based on the systematization of forms and methods of integration according to the criteria of the direction of integration, the level of organizational and property consolidation, the nature of contractual relations, the degree of centralization of management, spatial coverage and the depth of inclusion of participants in a single chain of value creation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Гросул О. В. Співвідношення пропорцій вертикальних та горизонтальних інтеграційних процесів в економічному розвитку суб'єктів аграрної сфери. Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи: матеріали VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. Харків: ХНТУСГ, 2015. С. 281-284.
- . Гросул О. В. Економічний зміст інтеграції господарюючих суб'єктів агропродовольчої сфери. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених та спеціалістів. Консолідація заради майбутнього: наукові здобутки вчених задля перемоги та післявоєнної відбудови України: збірник тез Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених та спеціалістів (29 серпня 2024 р., м. Полтава, Україна) [Електронне видання] / НААН, Інститут свинарства і АПВ НААН, Полтав. держ. с.-г. досл. станція ім. М. І. Вавилова. Полтава, 2024. с. 168 – 171. URL: DOI 10.37143/Conf-2-2024
- Гросул О. В. Структурні та типологічні характеристики механізмів управління інтеграційними процесами в менеджменті суб'єктів аграрного бізнесу. Пріоритети розвитку тваринництва в умовах війни та повоєнного відновлення: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої до 95-річчя заснування Інституту тваринництва НААН. Харків: Інститут тваринництва НААН, 2024. С. 101-105.
- Гросул О. В. Теоретико-методологічні основи та сучасна еволюція вертикальної інтеграції в АПК: цифровізація та адаптація до воєнних викликів. «Colloquium-journal». #1(266), 2026. Part 2. С. 16-21.
- Зубков Є. В. Гросул О. В., Майборода С. М. Механізми стратегічного управління інтеграційними процесами суб'єктів аграрного бізнесу на засадах вертикальної інтеграції. Інституціональний вектор економічного розвитку. 2015. Вип. 8 (2). Ч. 2. С. 136-146.
- Гросул О. В., Майборода С. М., Зубков Є. В. Механізми стратегічного управління інтеграційними процесами суб'єктів аграрного бізнесу на засадах вертикальної інтеграції. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020, № 4, Том 3. С. 366-370. DOI: 10.31891/2307-5740-

2020-284-4(3)-64

- Гросул О. В. Інституційне забезпечення вертикальної інтеграції суб'єктів аграрного бізнесу. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2025. № 1. С. 131-135. <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-1-31>
- Гросул О. В. Теоретичні засади формування механізмів вертикальної інтеграції суб'єктів аграрного бізнесу. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025. Том 10. № 3. С. 376 – 384. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-3-76>
- Майборода С. М., Гросул О. В. Механізми розвитку аграрного бізнесу: потенціал конкурентоспроможності та інтеграція. № 2(217). 2026. Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. С. 51-62. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2026.02.05>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U003477, 0124U001624

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Потишняк Олена Миколаївна

2. Olena M. Potyshniak

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0107-2917

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яців Ігор Богданович

2. Ihor B. Yatsiv

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2370-6351

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Код за ЄДРПОУ: 00492990

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шимановська-Діанич Людмила Михайлівна

2. Lyudmila M. Shymanovska-Dianich

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6499-0953

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: вул. Івана Банка, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Медвідь Вікторія Юріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Медвідь Вікторія Юріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кузьміна Наталія Миколаївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна